

Zonnecollectoren

als aanjager van energietransitie

Energietransitie werkt volgens het principe van de Trias Energetica. Voorop staat energie besparen, gevolgd door zo veel mogelijk energie halen uit duurzaam opgewekte energie. De derde poot is de eis dat eventueel gebruikte fossiele brandstof zo schoon mogelijk moet zijn. De provincie Noord-Holland werkt volgens dit principe. Samenbrengen, voorkoken, stimuleren, ondersteunen en zelfs handelen in aandelen zijn enkele ingrediënten van deze werkwijze.

'Klimaatverandering stopt niet bij het bordje bebouwde kom. Klimaatverandering is gemeentegrensoverschrijdend. Dat maakt de provincie de meest geschikte bestuurslaag om klimaatbeleid te ontwikkelen. Duurzame energie is daarbij een speerpunt', aldus Jannie van der Pluijm, beleidsadviseur milieu van de provincie Noord-Holland. Collega Pim van Herk, beleidsmedewerker duurzame energie, voegt daar aan toe: 'De overgang van fossiele naar alternatieve energiebronnen is een taak van overheid én bedrijfsleven. De overheid kan niet zonder de markt en andersom.' Bij de overgang van fossiele naar duurzame energie vervult de provincie vooral een stimulerende, ondersteunende en aanjagende rol. Bedrijfsleven, gemeenten en waterschappen bij elkaar brengen, die samen

initiatieven van de grond proberen te krijgen en marktwaardig te maken, dat is het idee. Het Actieprogramma Klimaat is hiervoor een goede oplossing.

Samenbrengen In het Actieprogramma Klimaat zijn alle provinciale initiatieven die raken aan klimaat en energie en die verdeeld waren over verschillende afdelingen, met elkaar in verband gebracht. Klimaatcoördinator John Arkes geeft dat het Actieprogramma Klimaat beleidsmatig body. 'We proberen alle beleidsvelden een goede plek te geven. Zo eist de milieuminister dat het klimaat vanaf 2015 een onderdeel wordt van alle ruimtelijke plannen. Het gaat dan dus om een integratie van verschillende belangen, zoals verkeer en vervoer en klimaat, die je op een lijn moet zien te krijgen.'

Ondersteunen Daarnaast ondersteunt de provincie Noord-Holland gemeenten bij de uitvoering van hun klimaatbeleid. In het kader van bestuursafpraak nieuwe stijl (BANS), een rijksregeling uit 2001, kunnen gemeenten bij het Rijk subsidie aanvragen voor een klimaatcoördinator. John Arkes: 'Aanvullend op het rijksbeleid helpen wij gemeenten door het beschikbaar stellen van subsidie en door gemeenten te ondersteunen met kennis. Hiervoor hebben we een CO₂ Servicepunt opgericht. Dit servicepunt wordt gerund door mensen van een adviesbureau, die beschikken over technische know how, die een klimaatcoördinator vaak ontbeert. Vanwege die combinatie is inmiddels 80 procent van de gemeenten in Noord-Holland bezig met de uitvoering van het

klimaatbeleid. Daarmee zijn we koploper in Nederland.'

Windplan opstellen De provincie bevordert ook windenergie. Net als andere provincies heeft Noord-Holland hiertoe een convenant afgesloten met het Rijk. 'We proberen gemeenten die geschikt zijn voor windenergie en energiebedrijven die willen investeren in windmolens, bij elkaar aan tafel te krijgen. We geven een beperkt budget aan gemeenten om een windplan op te stellen, waarin staat onder welke randvoorwaarden windenergie toegepast kan worden', zegt Pim van Herk. Op het gebied van zonne-energie draagt de provincie eveneens haar steentje bij. Zo is er het grootschalige project 'Stad van de zon' in Heerhugowaard. Daar worden zonnepanelen op woonhuizen geplaatst met een gezamenlijk vermogen van 5 Megawatt. De provincie financiert hiervan ongeveer de helft.

Handelen in aandelen Bedrijven die in Noord-Holland duurzame energieproducten ontwikkelen of maken, kunnen een beroep doen op het bedrijf ATO (Associatie voor Technologie Overdracht). ATO helpt startende bedrijven en wordt ondersteund door de provincie. Ook kunnen bedrijven terecht bij Energy Valley, een samenwerkingsverband tussen Noord-Holland, het bedrijfsleven en de drie noordelijke provincies. Zelf heeft de provincie onlangs het zelfstandig opererende ODEN-fonds opgericht. ODEN staat voor Ontwikkelingsfonds Duurzame Energie. Van der Pluijm: 'Dat fonds stelt de provincie in staat om via het kopen van aandelen te investeren in kansrijke bedrijven met duurzame energieproducten in de pre-productiefase. Wanneer die producten marktwaardig zijn, verkopen we die aandelen weer en met dat geld kunnen we een nieuw bedrijf op gang helpen.' Zo heeft de provincie aandelen in Darwind, een jong bedrijfje in Den Helder dat een windmolens ontwikkelt zonder tandwielkasten en met een hogere energieopbrengst. Vanwege minder onderhoud (door minder gevoelige onderdelen) zijn dergelijke turbines vooral interessant voor toepassing op zee.

Auto's op aardgas Nog een actiepun-
punt uit het Actieprogramma Klimaat is

verduurzaming van het eigen wagenpark van de provincie. Om dit te bereiken biedt de provincie gemeenten gratis een doorlichting aan van hun bedrijfsauto's. Er wordt berekend wat de emissies en kosten en baten zijn van het huidige wagenpark. Ook wordt bekeken of de voertuigen mogelijk te vervangen zijn door auto's op aardgas, biogas, bio-ethanol of biodiesel. In die volgorde van voorkeur. De totale scan, inclusief financieel plaatje, helpt een gemeente bij het besluiten om het wagenpark op te schonen. De provincie heeft zelf ongeveer honderd auto's. Vier gedeputeerden rijden al op aardgas, plus één bestelbus. Het streven is om alle auto's op aardgas te laten rijden, zegt Arkes. 'Ons wagenpark wordt in 2008 en 2009 aanbesteed en in die tijd worden alle auto's vervangen. Een mooi moment om duurzaamheidsaspecten als uitstoot van schadelijke stoffen op te nemen in ons programma van eisen. Dat geldt ook voor de openbare aanbesteding van het streekbusvervoer.'

Meer vulpunten De energietransitie in Noord-Holland wordt nog versneld

door het aantal vulpunten voor aardgas in de provincie te stimuleren. 'Nu rijden er minder auto's op aardgas dan we zouden willen, doordat er zo weinig vulpunten zijn. Vanaf tweehonderd auto's op aardgas wordt het aantrekkelijk voor pompstationhouders om te investeren in deze brandstof.' Van Herk wil echter niet zover gaan om tankstationhouders te subsidiëren. 'Zodra je als provincie tankstationhouders gaat verleiden met subsidies, verstoor je de markt. Bijvoorbeeld doordat Flevoland niet subsidieert. Het is meer een taak van de landelijke overheid om een landelijk dekkend netwerk van duurzame tankstations te helpen realiseren. Bijvoorbeeld door instelling van een risicofonds voor ondernemers.'

John Arkes voor het gebouw van de provincie. Een monument dat klimaatneutraal gemaakt wordt.

Top drie

De drie belangrijkste voorwaarden voor succes van energietransitie volgens klimaatcoördinator John Arkes.

Innovatie Duurzame technologische ontwikkelingen moeten worden geprikkeld. Dat kan met een stimuleringsregeling en kennisuitwisseling in gesprekken met innovatieve bedrijven en particulieren. Met een prijsvraag voor de beste ideeën van bedrijfsleven en particulieren op het gebied van klimaat en duurzame energie. De winnende ideeën worden uitgevoerd met steun van de provincie.

Voldoende aanbod De consument moet zonder beperking voor alternatieve brandstoffen kunnen kiezen. De provincie kan actief bijdragen om vraag en aanbod op elkaar af te stemmen, bijvoorbeeld door stroomwindturbines en biogasinstallaties te stimuleren.

Voorlichting De provincie moet alternatieve energie meer onder de aandacht brengen via verschillende voorlichtingscampagnes voor bedrijfsleven, gemeenten en particulieren.

Rijden op afval

De provincie Noord-Holland betaalt mee aan een uniek project in Amsterdam. Daar wordt van huisafval stroom gemaakt om straten te verlichten en trams en metro te laten rijden. Bijna 250.000 reizigers profiteren dagelijks van de modernste afvalverbrandingsinstallatie ter wereld, waar elke dag de inhoud van een half miljoen afvalzakken wordt verbrand. De verbranding maakt water heet. Het water verandert in stoom en die stoom drijft een turbine aan. Het proces is schoon, want alleen de waterdamp komt uit de schoorsteen. 'Meer dan de helft van wat de centrale verbrandt is gift of biomassa. Dit organische afval neemt tijdens de levensduur CO₂ op uit de lucht en geeft zuurstof af. Door het te verbranden stoten we dus wel CO₂ uit, maar afkomstig uit duurzame energiebronnen met een korte CO₂-cyclus. Daarnaast produceren we zoveel stroom dat we een hele elektriciteitscentrale vervangen en daarmee verminderen we navenant de CO₂-emissie', zegt Nadia Pattavina van de afvalverbrandingsinstallatie. De CO₂-uitstoot vermindert met 600 kilogram per Megawatt. Dat is gelijk aan de jaarlijkse uitstoot van 82.500 auto's.